

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Журналістика
Факультет	Журналістики
Кафедра	Соціальних комунікацій
Семестр	1
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.іст.н., асист. каф. Старжець Володимир Іванович
Контактна інформація	starzhets92@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна спрямована на підготовку студентів до формування активної життєвої позиції, розвитку критичного мислення та об'єктивного сприйняття тривалості історичного процесу. Вивчення навчальної дисципліни включає аналіз процесів, явищ, історичних фактів, закономірностей і особливостей історичного розвитку України, вітчизняної матеріальної та духовної культури від найдавніших часів до сьогодення.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту досягнути суті історичних процесів, що відбувалися в Україні від найдавніших часів до сьогодення, оволодіти історичним фактажем. Вивчити основні періоди розвитку української культури, дати історичну оцінку проблемам етногенезу та культурогенезу українського народу. Завдання: вивчити здобутки української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення; розглянути особливості вітчизняної історії, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі; реалізувати в навчально-виховному процесі завдання виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення.
Результати навчання	У результаті вивчення дисципліни студент оволодіє знаннями та розумінням основних концепцій, теорій та етапів розвитку історичної науки. Сформує здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки. Ефективно й верифіковано працюватиме з різними джерелами історичної інформації, будуватиме усні й письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії. Характеризуватиме об'єктивно й неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів. Пояснюватиме та аналізуватиме суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі. Умітиме зрозуміло і недвозначно доносити знання та пояснення до учнів закладів загальної середньої освіти.

Соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (Soft skills)	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: громадянську позицію, навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Психологія», «Філософія», «Правознавство».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України. Витоки української державності та культури.	Предмет, завдання та структура курсу «Історія української культури». Духовна та матеріальна культура. Основні функції культури. Культурологічна думка України. Матеріальна культура, мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Трипільська культура та її особливості. Мистецтво та релігійні вірування киммерійців, скіфів та сарматів. Культура античних міст-держав на території України. Проблема походження слов'ян. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.	Тести, питання
2. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	Проблема становлення державності у східних слов'ян. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід–Захід (кочовий світ, Візантія, Європа, Близький Схід). Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Загальна характеристика мистецтва (архітектура, літописання, музика, живопис, театр). Соціально-політичні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства. Культура Галицько-Волинської держави. Інкorporація українських земель до складу Литви та Польщі.	Практичні завдання, робота з історичними картами
3. Епоха козацтва. Культура українського бароко.	Причини виникнення козацтва. Дмитро Вишневецький. Запорозька Січ, її адміністративно-територіальний устрій, господарство, традиції. Військове мистецтво. Українська національна революція середини XVII ст. Причини і характер, мета, рушійні сили революції. Б. Хмельницький. Особливості адміністративного та політичного устрою Гетьманщини та Слобідської України. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Остаточна ліквідація автономних прав України. Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст. І. Сірко. Розвиток історичної самосвідомості. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода – останній геній Старої України.	Проекти, практичні завдання
4. Україна у XVIII – 1 пол. XIX ст. Національне відродження.	Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Слобожанщина – центр національного відродження України. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України. Зростання національної самосвідомості.	Робота в групах, семінари-дискусії
5. Соціально-економічний і політичний розвиток України та її культури в другій половині XIX – на початку XX ст.	Реформи 1860-1870-х років у Російській імперії та їх вплив на соціально-економічний та політичний розвиток України. Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села. Зародження націоналізму. Громадівський рух. Галичина – український П'ємонт. Утворення політичних партій. Зв'язки діячів Галичини і Наддніпрянської України. Роль І. Франка в національно-культурному русі. М. Грушевський і його роль у розвитку національної ідеї. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис).	Кейси, тести

6. Українська національна революція 1917–1921 рр.	<p>Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Центральна Рада. Боротьба за незалежність України. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації». Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Національно-культурна політика Гетьманату. ЗУНР. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, Ст. Смоль-Стоцький, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви.</p>	<p>презентації, тести</p>
7. Україна та українська культура за радянської доби (1922–1953 рр.).	<p>Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20-30-х років ХХ ст. «Розстріляне Відродження». Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес та М. Хвильовий. Український театр Леся Курбаса. Сталінський терор та його наслідки для української культури. Українські землі в роки Другої світової війни. Культурні орієнтації українського націоналізму. Розвиток культури України під час Другої світової. Панування соцреалізму в культурному житті УРСР.</p>	<p>Індивідуальні проекти</p>
8. УРСР у 1954–1991 рр. Особливості культурного розвитку.	<p>«Відлига». Розвиток народного господарства у 1950-60-х рр. Лібералізація суспільно-політичного життя. Економічні реформи та їх наслідки. Шестидесятники. Зародження дисидентського руху. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.). Діяльність П. Шелеста та В. Щербицького. Конституція УРСР 1978 р. Опозиційний рух. Утворення Української Гельсінської Спілки (УГС). Політичні репресії. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя у період «перебудови», погіршення економічної ситуації. Чорнобильська катастрофа. Початок формування системи багатопартійності в Україні. Національна культура в умовах зростання національно-культурної ідентичності.</p>	<p>Кейси, практичні завдання</p>
9. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.	<p>Національно-культурне відродження в Україні в середині 80-х – на початку 90-х рр. та його особливості. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Серпневий заколот. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Грудневий референдум. Вибори Президента України. Припинення існування СРСР. Риси нової соціокультурної дійсності. Проблема типології української національної культури. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості. Перспективи розвитку української культури у сучасних умовах. Специфічні риси українського постмодерну. Проблеми розвитку української культури у контексті глобалізації. Українська церква і релігія у ХХІ столітті. Культура української діаспори кінця ХХ – початку ХХІ ст. Україна в умовах ідеологічної війни та збройної агресії РФ.</p>	<p>Практичні завдання, семінари-дискусії.</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. 3-тє вид, виправл., доповн. К. : Академвидав, 2010. 688 с.
2. Верстюк В. Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. Київ, 1998. 255 с.
3. Верстюк В. Українська Центральна Рада. Київ, 1997. 342 с.
4. Голодомор 1932–1933 років в Україні в сучасній історіографії (1986–2009 роки): монографія / Шитюк М. М., Назарова К. В. Миколаїв, 2012. 227 с.
5. Голодомор 1932–1933 років в Україні як злочин геноциду згідно з міжнародним правом: зб. наук. пр. / М. Антонович та ін.; наук. ред.: В. Василенко, М. Антонович. – Вид. 3-тє, допов. К., 2014. 363 с.
6. Голубко В. Армія Української Народної Республіки 1917-1918. Утворення та боротьба за державу. Львів, 1997.
7. Грушевський М. Ілюстрована історія України з додатками та доповненнями / Укладачі Й. Й. Брояк, В. Ф. Верстюк. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 736 с.
8. Жив'юк А. За московським часом: контрверсії радянзації Рівненщини (кінець 1930-х – кінець 1950-х років). Рівне, 2011. 186 с.
9. Жінки та міграція / упоряд. У. Мидловець, ред. К. Левченко. – Харків, 2010. – 96 с.
10. Ільошин І. І. Протистояння УПА і АК (Армії Крайової) в роки Другої світової війни на тлі діяльності польського підпілля в Західній Україні. Київ, 2001. 287 с.
11. Кісь О. Українки в ГУЛАГу: вижити, значить перемогти. Львів, 2017. 288 с.
12. Крип'якевич І. Історія України. – К., 1990.
13. Майдан від першої особи. 45 історій Революції гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко; Укр. ін-т нац. пам'яті. К., 2015. 320 с.

14. Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко; Укр. ін-т нац. пам'яті. Вип. 2. К., 2016. 304 с.
15. Майдан від першої особи. Регіональний вимір. Вип. 3.: у 2 ч. Ч. 2. Львівська – Чернігівська області / уклад.: Г. Боднар, О. Доброер, Т. Ковтунович, О. Морозова, О. Стукалова [та ін.], відп. ред. Т. Привалко; Укр. ін-т нац. пам'яті. К., 2018. 432 с.
16. Остафійчук В. Ф. Історія України: Сучасне бачення. - Київ: Знання-Прес, 2006. - 422 с.
17. Папакін Г. Павло Скоропадський: патріот, державотворець, людина: історико-архівні нариси. К., 2003. 282 с.
18. Патриляк І. «Встань і борись! Слухай і вір...»: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух 1939–1960 рр. Львів: Часопис, 2012. 592 с.
19. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. 3-тє вид. Київ: Либідь, 1995. 608 с.
20. Субтельний О. Україна: Історія / Пер. з англ.. Ю. І. Шевчука; Вст. ст. С. В. Кульчицького. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 1993. 720 с.: іл.
21. Трайдакало О. Майдан. Погляд зсередини. Львів, 2018.
22. Україна в Другій світовій війні: погляд з XXI століття. Історичні нариси / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова колегії), НАН України. Інститут історії України. К., 2015. Кн. 3. 943 с.
23. Усна історія російсько-української війни (2014-2018 роки) / за ред. В. В. Мороко. Вип. 4. К., 2018. 384 с.
24. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Четверте видання, - К.: Критика, 2009. – 584 с.:
25. Ярош Б.О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях у 30-50 ті роки ХХ ст. Луцьк, 1995.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-4)	30
Змістовий модуль 2 (теми 5-9)	30
Підсумковий контроль (теми 1-9) – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни